

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 11/2014

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Øyvind Johnsen

Klagen gjelder: Forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykisk belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

Beslutningsdato: 26. juni 2014

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Saken faller utenfor nemndas mandat. Statens pensjonskasses vedtak oppheves og hjemvises til ny behandling under lov 2013-06-21-82 om forsvarspersonell.

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr.1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

Skadelidte, født [REDACTED], tjenestegjorde i [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED] i perioden [REDACTED] – [REDACTED].

Skadelidte har gode karakterer fra skolen, og var aktiv innen idrett på ungdomsskolen. Han avtjente pliktåret på [REDACTED] og ble forfremmet som sersjant i januar [REDACTED]. Etter dette studerte skadelidte [REDACTED] og [REDACTED] på universitetet i perioden [REDACTED]. Han avsluttet studiene grunnet kjedsomhet, og tjenestegjorde deretter med [REDACTED] i [REDACTED] i 6 måneder i [REDACTED]/[REDACTED]. Etter dette begynte han på tømmerlinje, men gjenopptok universitetsfag da det var vanskelig å få praksisplass som tømmer. Farens død i [REDACTED] gikk hardt inn på skadelidte, og resulterte i at han ikke fullførte hovedfaget sitt som planlagt. I etterkant har skadelidte utdannet seg som operativoffiser og artillerijegeroffiser i Forsvaret og hatt jevnlig tjenestegjøring i Forsvaret fra [REDACTED] – [REDACTED].

Skadelidte har opplevd ulike belastende hendelser under tjenestene, men særlig en hendelse fra [REDACTED] da skadelidte tjenestegjorde i [REDACTED] som rådgiver for [REDACTED], har preget skadelidte i ettertid. Skadelidte opplevde denne dagen et [REDACTED], hvor det gikk av en bilbombe og ca. 15 [REDACTED] med RPG og AK 47 kom i mot dem, samt at det var 4 selvmordsbombere blant dem. Skadelidte ble «blåst i rygg» av en Suicide Vest Improvised Explosive Device som eksploderte rett utenfor Ministry of Mines, hvor han var på besøk. Skadelidte fikk hørseltap og tinnitus som følge av gjentatte eksplosjoner, og den påfølgende skytingen vedvarte i flere timer.

Etter hjemkomsten fra [REDACTED] i mai [REDACTED] har skadelidte hatt større vanskeligheter både fysisk og psykisk. Han har strevd med tinnitusplager og søvnvansker over tid, og humørmessige endringer. Han blir fort irritert, har lavere stresstoleranse, konsentrasjonsvansker, er engstelig for at noe skal skje med noen av hans nærmeste, sosialt tilbaketrukket og tåler ikke høye lyder lengre. Siden [REDACTED] har han jobbet offshore som [REDACTED] i Nordsjøen. I 2011 fikk han diagnosen PTSD ved [REDACTED] senter og fikk yrkesskadeerstatning for sine tinnitusplager 25. juni 2010.

Etter tjenesten fremsatte skadelidte krav om særskilt kompensasjon og krav om billighetserstatning for psykiske belastningsskader. Det er i den forbindelse innhentet spesialisterklæring fra psykologspesialist Marte C. Øien. I spesialisterklæringen konkluderes det med at skadelidte har en selvstendig psykisk belastningsskade, med komorbiditet av andre psykiske lidelser. Primærlidelsen er PTSD, og som sekundærlidelse oppfyller skadelidte kriteriene for ikke-organisk insomni. Sannsynligheten for årsakssammenheng mellom det skadelidte opplevde gjennom tjenesten og utviklingen av hans komorbide diagnostiske tilstand vurderes av sakkyndige som større enn 50 %. Den medisinske invaliditet settes skjønnsmessig til 33 %.

I vedtak av 7. januar 2014 har Statens pensjonskasse (SPK) tilkjent skadelidte billighetserstatning. Kravet om særskilt kompensasjon ble i samme vedtak avslått, med den begrunnelse at skadelidte ikke vurderes å ha en varig nedsatt funksjonsevne.

Skadelidte møtte sammen med sin advokat under klagenemndas behandling av saken. En representant for SPK møtte også.

2. Klagenemndas vurdering

Det er ikke omstridt at skadelidte er påført en psykiske belastningslidelse etter tjeneste i internasjonale operasjoner. Tvistespørsmålet som ble bragt inn for klagenemnda er knyttet til spørsmålet om varighet. SPK har avslått kravet om kompensasjon basert på at det var så vidt kort tid mellom hendelse og kravstidspunkt at det er for tidlig å konkludere med at skadelidtes plager er kroniske. Det har ikke på noe tidspunkt forut for behandlingen i klagenemnda, vært stilt spørsmål ved om saken faller innenfor klagenemndas mandat.

Etter forskrift 2011-06-24 nr. 651 § 1 fremgår

“Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner behandler klager over enkeltvedtak fattet av Statens Pensjonskasse etter

- a) forskrift 22. desember 2009 nr 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner, og
- b) forskrift 2. desember 2004 nr 1563 om billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner mv.”

Av forskrift 22. desember 2009 nr 1768 § 2 fremgår at forskriften gjelder for ”*militært personell som har tjenestegjort i internasjonal operasjon i perioden 1. januar 1978 og frem til og med 31. desember 2009*”.

Skadelidte har vært utsatt for flere traumer, hvorav noen forut for skjæringstidspunktet 31. desember 2009 og et særlig traume 18. januar 2010. Traumer påført etter 31. desember 2009 behandles under lov om forsvarspersonell og skadelidte kan kreve erstatning etter forsvarspersonelloven § 12 b. Det er ikke et krav om at skaden må være realisert før 31. desember 2009, men det er et krav om at tjenesten forut for skjæringstidspunktet er årsak. Dersom traumene er påført dels før og dels etter skjæringstidspunktet, må det foretas en konkret vurdering av om skaden er en følge av tjenesten før eller etter skjæringstidspunktet. Det er i kommentarer til forskriften anført at det ved bevisvil bør være det faktum som gir det gunstigste resultat for skadelidte som legges til grunn. (Advokat Claus Krag Brynildsen, kommentarer utarbeidet 1. februar 2014 til forskrift om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.) Nemnda deler denne betraktning.

Spesialisterklæringen utarbeidet i henhold til mandatet for ordningen, konkluderer med at det er hendelsen fra [REDACTED] [REDACTED] som er årsak til at skadelidte har utviklet en alvorlig PTSD- lidelse og insomni, samt somatiske lidelser som tinnitus og en mulig hjerneskade. Det fremgår videre av spesialisterklæringen at skadelidte kan ha vært sårbar for psykiske lidelser på grunn av tidligere livsbelastninger og tidligere kontingenter, men det er hendelsen fra [REDACTED] som vurderes å være den utløsende årsak til hans nåværende psykopatologi. Den sakkyndige har ikke funnet at skadelidte har noen inngangsinvaliditet forut for hendelsen i [REDACTED], men det foreligger en sårbarhet basert på en rekke påkjenninger i hans liv, så vel som følge av tjeneste som på grunn av andre hendelser. Det foreligger ingen holdepunkter for at de tidligere påkjenninger skadelidte har vært utsatt for, ville ha medført at han på et senere tidspunkt ville ha utviklet senskader som ville medført redusert ervervsevne om han ikke hadde vært utsatt for hendelsen i [REDACTED]. Han har tidligere kommet seg fint og hatt god effekt av behandling. Han har mottatt behandling for plagene etter hendelsen i [REDACTED], men har i motsetning til tidligere, ikke på samme vis respondert på behandling. Han har falt ut av yrkeslivet og har fått inndratt lisens for offshore arbeid. Tidligere har han etter behandling,

evnet å komme tilbake i arbeid og ut i nye internasjonale tjenesteoppdrag. Plagene nå fremstår som betydelig mer massive og behandlingsrecessive, og han har ikke lyktes å komme seg ut i arbeid igjen.

Det fremstår derfor som overveieende sannsynlig at hendelsen i [REDACTED] og den umiddelbare etterfølgende manglende behandling av skadevirkningene, har medført at skadelidte har utviklet PTSD med en slik alvorlighetsgrad som er konstatert. Det foreligger ikke holdepunkter for at skadelidte ville utviklet en kronisk PTSD om aktuelle hendelse ikke fant sted. Klagenemnda viser til at den medisinske dokumentasjonen i saken er overveldende, hendelsen av svært traumatisk karakter og de etterfølgende plagene massive.

På bakgrunn av at hendelsen fra [REDACTED] er den utløsende årsak til skadelidtes massive psykiske plager, har ikke klagenemnda mandat til å behandle saken, jf. forskriften av 2009 § 2 jf forskriften av 2011 § 1. Saken skulle ha vært behandlet etter forsvarspersonelloven. Vedtaket må derfor oppheves og hjemvises til SPK for behandling etter forsvarspersonelloven § 12 b.

Da saken faller utenfor nemndas mandat, kan nemnda ei heller ta stilling til salærkravet i forbindelse med behandling av saken i SPK.

Saken bør gis prioritet, da skadelidte ikke kan lastes for at vedtaket er truffet under feil regelverk.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand med totalt kr. 37.800 eks. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på totalt 21 timer, hvorav 8 timer gjelder fremmøte for nemnda. I tillegg er det fremmet krav om dekning av reiseutgifter for skadelidte og advokat Johnsen med til sammen kr. 6.911,92. Klagenemnda finner kravet høyt og langt utover det som må anses som rimelig og nødvendig. Saken har ikke reist særlige problemstillinger som tilsier så vidt omfattende tidsbruk. Etter en totalvurdering finner nemnda å dekke 8 timer til forberedelse i tillegg til 8 timer for fremmøte for nemnda samt reiseutgifter.

3. Konklusjon

Saken faller utenfor klagenemndas mandat. SPKs vedtak oppheves og saken hjemvises til ny behandling under lov 2013-06-21-82 om forsvarspersonell.

Statens pensjonskasse skal utbetale kr 36 000,- inkl. mva for juridisk bistand i anledning klagen. I tillegg dekkes reiseutgifter for skadelidte og advokat Johnsen med kr. 6 911,92.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, x. 2014

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder